

Tahti sekosi, ryhti katosi — yhteys katkesi

■ Lehtemme viime numerossa Anders Johansen kirjoitti, että televisio paitsi kutsuu meitä näkemään yhteisiä ohjelmia, myös kokemaan yhteistä näkemisen hetkeä. Näin hioutuu kotoinen "kansallisen elämän poljento", joka vahvistaa yleisön identiteettiä.

Ylen Uutistunnin kohtaama kritiikki vakuutti yhtiön johdon parissa viikossa siitä, että näin on. Kritiikki kohdistui kuulemma eniten juuri lähetysajan aikaistamiseen. Tahti sekosi, yhteys yleisöön katkesi.

Lähetysten alusta myöhästymisen lisäksi Uutistunnin katsomisessa vaivasi — ainakin aluksi — vaikeasti kuvailtava ryhdyttömyyden tunne. Lehtitietojen mukaan yleisöpalaute pitikin tunnin pakettia liian raskaana kokonaisuutena.

Uutistunnilla näytti kuitenkin olevan kunnianhimoisia tavoitteita. Päivittäisjournalismin rajojen koettelu ja madaltaminen olisi johdonmukaista journalismin kehittelyä, kauemmas kaavoista, stereotyyppioista ja rutiiniratkaisuista. Pidemmän ja väljemmän lähetysten pitäisi ainakin teoriassa tarjota enemmän pelitilaa, jossa nivoa päivän tapahtumat ja niiden taustat kiinteämmin toisiinsa.

Hienosti sanottuna yksi Uutistunnin ideoista näytti olevan joidenkin vanhojen tv-journalismin metakielen erottelujen (Uutiset ja sää, A-Studio, Urheiluruutu ja Lotto) väljentäminen. Ehkä juuri se sai monen katsojan tuskastumaan. Entinen ryhti oli poissa.

Eräänlaisena tosielämän laboratoriokeena Uutistunnin kohtalo näyttää todistavan ainakin sen, että rutiinit ja rajat, jotka uutisten tekijöiden kannalta tuntuvat olevan este asioiden relevantille ja entistä kiinnostavammalle yhdistelemiselle, voivat yleisön näkökulmasta — kotoisessa kansallisessa poljennossa — paljastua koko viestinnän edellytyksiksi. Erottelut niin juttutyypin kuin esitysaikojenkin suhteen ovatkin ehkä olennainen osa yleisön toimintakykyä, kykyä hallita ohjelmavirtaa ja omaa katsomistaan, kykyä valita, mitä kuluttaa — ehkä viime kädessä kykyä hallita omaa identiteettiään.

Jälkiviisaasti — ja ylitulkintaan sortuen — voi todeta, että Ylen olisi pitänyt arvioida, mitä tuleman pitää. On tietysti täysin mahdollista, että erot lottoarvonnan sattumanvaraisuuden, uutisten rationaalisuuden ja urheiluruudun fyysisyyden välillä ovat vain tuotettuja merkityksiä, mutta harva meistä on vielä niin ultrajälkitekollinen, että osaisi, pystyisi saati haluaisi mieltää niiden erot merkityksettömiksi. Epäsuora väitekin tuntuu monesta melkein loukkaukselta.

Näpit irti minun arkipäivästäni, sanoi yleisö. Kanavakilpailun kiivaudesta kertoo tietysti se, että Yleisradio totteli kuuliaisesti.

Risto Kunelius